

ЮВІЛЕЇ

© *Олександр ЛИСЕНКО*

ЮВІЛЕЙ ДОСЛІДНИКА ВІЙСЬКОВОГО МИНУЛОГО УКРАЇНИ

1 серпня 2017 р. виповнилося 50 років відомому досліднику проблем військової історії України, доктору історичних наук, професору полковнику запасу Дмитру Валерійовичу Веденеєву.

Майбутній відомий учений народився в м. Северодонецьку Луганської області. У 1991 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1986 – 1988 рр. пройшов строкову службу в Збройних силах СРСР. Від листопада 1991 р. навчався в аспірантурі на кафедрі історії для гуманітарних факультетів згаданого навчального закладу.

Обравши фактично ще не досліджену проблему історії становлення дипломатичної і консульської служби державних формацій України 1917 – 1920 рр., у 1994 р. достроково захистив дисертацію кандидата історичних наук на тему: «Становлення зовнішньополітичної служби України (1917 – 1920 рр.)» у спеціалізованій Вченій раді Інституту української археографії НАН України (науковий керівник д.і.н., професор В.П. Горшков). Дисертація заповнювала важливу лакуну у вивченні історії національного державотворення та зовнішньої політики. Зокрема, предметом розгляду стало становлення тогочасної військової дипломатії України.

Одразу ж після захисту В.Веденеєв став викладачем кафедри суспільних наук Інституту підготовки кадрів (ІПК) Служби безпеки України, де під орудою ректора ІПК генерала В.С. Сідака долучився до дослідження документальної спадщини національних спецслужб періоду Української революції 1917 – 1921 рр. Пройшовши щаблями викладацьких посад, у 1996 р. був призначений заступником начальника кафедри історії та політології Академії СБУ.

У зв'язку зі створенням у 1998 р. відділу науково-дослідної роботи, інформації та практичного використання документів Архівно-облікової служби (Державного архіву) СБ України капітана Веденеєва призначили начальником згаданого підрозділу. З ініціативи Д.Веденеєва у 2001 р. була розроблена й затверджена керівництвом СБ України перспективна дослідницька програма «Науково-практичне використання документальної спадщини спеціальних служб України». Реалізація програми позитивно вплинула на формування наукової школи з дослідження історії розвідки та контррозвідки в Україні.

Наукові дослідження, постійна праця в архівах дали чимало цікавого, інколи – справді сенсаційного матеріалу для понад 200 публікацій у науково-популярних та популярних виданнях на теми утаємничених сторінок діяльності спецслужб, маловідомих подій воєнно-політичної історії ХХ ст., трагічних доль відомих постатей національної державності й культури, незаконних репресій в Україні.

У липні 2002 р. Д. Веденєєв перевівся на посаду головного наукового співробітника Центру наукових досліджень Національної академії (НА) СБ України, з 2004 р. – заступника начальника Центру навчально-методичної роботи Академії (у 2003 р. отримав вчене звання «старший науковий співробітник»).

28 квітня 2006 р. відбувся захист дисертації Д. Веденєєва «Діяльність спеціальних підрозділів руху українських націоналістів та УПА (1920 – 1950-ті рр.)» на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук в спецраді Національної академії оборони України (науковий консультант д.і.н., професор В. Сідак). Д.Веденєєв став першим в Україні доктором наук зі спеціальності «військова історія». У 2008 р. йому присвоєно вчене звання «професор» на кафедрі оперативного мистецтва та історії спецслужб НА СБУ.

Із грудня 2006 р. він посів посаду начальника загальноакадемічної кафедри оперативного мистецтва та історії спецслужб НА СБУ, де було досягнуто системного оновлення й упорядкування науково-педагогічної роботи підрозділу. Викладання базувалося на навчальній літературі, підготовленій науковцями кафедри, зокрема на розробленому під орудою Дмитра Валерійовича фундаментальному курсі лекцій «Історія розвідки та контррозвідки в Україні» (у 2-х книгах).

У 2006 р. знаний учений започаткував авторську серію видань «Таємні війни: історія та сучасність» (на сьогодні вийшло десять книжок). Однак історик відчував гостру потребу в переході на інший якісний щабель професійної діяльності, пов'язаний із теоретичними узагальненнями, методологією історії, дослідженням проблем впливу історичної пам'яті на державотворчі й суспільні процеси.

Цей кардинальний крок вплинув на рішення перейти на державну службу в Український інститут національної пам'яті (УІНП) при Кабінеті Міністрів України. 1 листопада 2010 р. Указом Президента України Д.В.Веденєєв був призначений заступником Голови УІНП (згодом – заступником директора УІНП з наукових питань). Невтомний та енергійний учений став і членом Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій, зосередився на підготовці концепції наукового забезпечення державної політики національної пам'яті, науковому й аналітичному забезпеченні формування політики пам'яті, участі в розробці та експертизі проектів законодавчих актів, нормативно-розпорядчих документів у сфері гуманітарної політики України.

Водночас не припиняв активної науково-публікаторської роботи, зосереджуючись на історіософських питаннях, розробці концептуальних засад

і термінології історичної політики, гуманітарної безпеки, гострих питаннях історії Другої світової війни. У 2013 – 2016 рр. був членом Головної редколегії науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією».

Після реорганізації УІНП Д.Веденєєв працював завідувачем відділу військової історії Національного НДІ українознавства та військової історії (квітень – листопад 2014 р., до ліквідації установи).

З 2015 р. Д. Веденєєв – професор кафедри публічного управління та гуманітарних наук Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв Міністерства культури України. Ще під час роботи в НА СБ України Д. Веденєєв зацікавився проблемою діяльності радянських спецслужб у релігійній сфері, зокрема православної церкви. Цей науковий інтерес Дмитра Валерійовича переріс у багатолітню роботу в архівах, плодом якої стали численні публікації.

Науковець бере активну участь у науково-видавничій діяльності. З 2015 р. – головний редактор фахового наукового видання «Культура і сучасність», заступник головного редактора фахового видання «Воєнно-історичний вісник», член редколегії фахового наукового збірника «Труди Університету» (Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського).

Д.В. Веденєєв є членом спецрад Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Як учений-історик Д. Веденєєв був членом експертної ради ВАК України зі спеціальних наук (2008 – 2009 рр.), у 2011 – 2015 рр. перебував в експертній раді з історичних наук ВАК та МОН України, виступаючи провідним експертом із проблем військової історії. Він підготував двох кандидатів історичних наук, здійснює наукове керівництво (консультування).

Д. Веденєєв був запрошений до складу Громадської ради при СБ України (2011 – 2015 рр.), де брав участь в обговоренні важливих питань суспільного контролю за діяльністю спецслужби, підвищення ефективності протидії корупції. За його участю відбулася низка теле- та радіопередач у провідних ЗМІ на злободенні теми історичного минулого.

Дмитро Веденєєв реалізував себе як один із фундаторів новітніх наукових шкіл з історії української дипломатії та вітчизняних органів розвідки та контррозвідки, став активним популяризатором історичних знань. У творчому доробку ювіляра – понад 600 друкованих праць. Зокрема, він є автором та співавтором понад 50 монографій, науково-документальних і науково-практичних видань, навчальних посібників. Тривалий час учений плідно співпрацює із співробітниками Інституту історії України НАН України, передовсім відділом історії України періоду Другої світової війни.

Професійна й громадська діяльність науковця, праці з дослідження складних проблем суспільно-політичної історії України ХХ ст. відзначені орденом «За заслуги» III ступеня (2007 р.), Подякою Прем'єр-міністра України (2012 р.), відзнаками СБ України «Хрест доблесті» II ступеня, медалями. За книжку «Розвіяні міфи» Д.Веденєєву в 2011 р. присуджена Міжнародна премія імені Володимира Винниченка.